N^ro 110

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 16 Września v. s. 1827 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Sankt-Petersburg dnia 7 września.
(z Ruskiego Inwalida).

W Nrze 106 *Kuryera Litewskiego*, uwiadomiliśmy o uroczystém założeniu fundamentów Bramy Tryumfalney, przy wjeździe Narwskim, w przytomności Nayjaśnieyszego Cesarza Jegomości, Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jeymości Maryi Fedorowny, Jego Cesarskiey Wysokości Następcy Alexandra Nikołajewicza i Jego Cesarskiey Wysokości Wielkiego Xięcia Michała Pawłowicza. Teraz śpieszymy donieść naszym czytelnikom o posiedzeniu, z tey okoliczności, Komitetu *do wzniesienia bramy tryumfalney na cześć korpusu Gwardyi.* W przytomności jego Prezydenta, Jego Cesarskiey Wysokości Wielkiego Xięcia Michała Pawłowicza, d. 18 zeszłego sierpnia, odczytany został Naywyższy Ukaz, wydany do Jego Cesarskiey Wysokości w dniu 14 sierpnia r. b. w którym wyrażono:

W Bogu spoczywający Cesarz Alexander I, nieustannie troskliwy o podanie do nayodleglejszey potomności pamięci czynów i męztwa Woysk Rossyyskich, w ostatnich czasach swojego życia, miał zamiar, zgodnie z postanowieniem Obywatelstwa St. Petersburskiego, nastałém w roku 1814, wznieść na cześć korpusu Gwardyi, murowaną Bramę Tryumfalną, zachowawszy przy tém, ile można, kształt tymczasowey bramy, podług planu architekta *Guarengi* zbudowaney.

Poczytując Sobie za święty obowiązek dokonać dzieła, przez Nayukochańszego Naszego Brata zamierzonego, i pragnąc założyć fundamenta na ten drogi dla całey Rossyi pomnik w dniu bitwy Kulmeńskiey, to jest: 17 bieżącego miesiaca, ustanawiam nineyszém, pod Przewodnictwem Waszey Cesarskiey Wysokości, Komitet, pod nazwiskiem Komitetu do wzniesienia Bramy Tryumfalney, na cześć Korpusu Gwardyi.

Zmarły Jenerał *Uwarow*, na dowód prawdziwey swojey wdzięczności, ku swoim podwładnym Korpusu Gwardyi, testamentem przeznaczył 400,000 r., dla dzwignienia odpowiedniego, na ich cześć monumentu; oświadczywszy przytém chęć, aby oznaczenie tego pomnika zawisło zupełnie od zeszłego Nayjaśnieyszego Cesarza Alexandra I, który postanowił użyć także i tey summy na wzniesienie pomienioney Bramy Tryumfalney.

Z tego powodu oddając naprzód do rozporządzenia Komitetu pomienione 400,000 r., poruczam Waszey Cesarskiey Wysokości uczynić należyte rozporządzenie, względem przyjęcia ich do wiedzy Komitetu.

Członkami tego komitetu naznaczam: Tuteyszego Wojennego Jenerał-Gubernatora, Jenerał-Adjutanta *Goleniszczewa-Kutuzowa*, St. Petersburgskiego Marszałka Gubernialnego Radcę Taynego *Nelidowa* i Członka Rady Państwa, Radcę Taynego *Olenina*.

Prócz tego Rozkazuję bydź członkami tego komitetu: Naczelnikowi Sztabu Korpusu Gwardyi, Jenerał-Adjutantowi *Neydhartowi* 2mu i Korpusu Żandarmów Jenerał-majorowi *Bałabinowi*, którym, między innemi, zmarły Jenerał *Uwarów* poruczył wypełnienie ostateczney swojey woli w tym względzie, jako też Jenerał-Majorowi inżenierów *Truzsonowi* 1mu, Radcy Stanu, Architektowi *Stasowemu* i St. Petersburgskiemu Głowie miasta *Kusowemu*.

Naostatek polecam Waszey Cesarskiey Wysokości rozkazać, ażeby niezwłócznie przystąpiono do wszelkich potrzebnych przygotowań, do założenia Bramy Tryumfalney, a razem zebrać około tego czasu wszystkich Oficerów i żołnierzy Korpusu Gwardyi, którzy się znaydowali w bitwie pod Kulmem 1780 i 1880 sierpnia, jako też, którzy służyli w woynie 1812, 1813 i 1814 roku, a mieli szczęście okryć się sławą, pod osobistém dowództwem w Bogu spoczywającego Nayjaśnieyszego Cesarza Alexandra I, i Jego Cesarskiey Wysokości Nayjaśnieyszego Cesarzewicza Wielkiego Xięcia Konstantego Pawłowicza.

Na autentyku własną Jego Cesarskiey Mości ręką podpisano tak: Nikołay.

Komitet, przystępując do wypełnienia wyrażoney w tym Naywyższym Ukazie Naywyższey woli, postanowił:

1) Poruczyć Członkom, Jenerał-majorowi *Truzsonowi* i Architektowi *Stasowemu*, ułożenie szczegółowego projektu, na osnowie którego, powinny się odbywać przygotowanie materyałów i sama robota. W tym projekcie, powinny bydź wyszczególnione tak uprzednie przygotowania, jako i wszystkie w ogólności potrzeby do wzniesienia Bramy; podane sposoby, mające służyć do opatrywania się w materyały, jako też środki, na których zasadzać się będzie wykonywanie robót; także oznaczyć dokładnie: jakim sposobem powinna bydź wydatkowana summa, i komu ją poruczyć w zawiadywanie i zachowanie.

2) Jenerał-Adjutantowi *Goleniszczewowi-Kutuzowemu*, jako członkowi pierwszemu i mającemu pod naybliższém swojém zawiadywaniem wszystkie mieyscowe środki, poruczyć przeyrzenie i porównanie tego projektu, który powinien bydź, po podpisaniu przezeń, jako też PP. *Truzsona* i *Stasowa*, podany do potwierdzenia Komitetu.

3) Członkom, Jenerał-Adjutantowi *Neydhartowi* 2mu i Jenerał-Majorowi *Bałabinowi*, jako exekutorom testamentu, zmarłego Jenerała *Uwarowa*, przełożyć, ażeby wnieśli teraz do Komitetu, z ofiarowanych przez tegoż zmarłego Jenerała, na wzniesienie pomnika, te 200,000 rubli z procentami, które się już znaydują w zachowawczey Kassie, i uzyskać resztującą takąż summę (200,000 rubli) od sukcessorów Jenerała *Uwarowa*, stosownie do testamentu zmarłego.

Autentyk podpisali:
Jenerał-Feldcechmistrz Michał.
Jenerał-Adjutant *Goleniszczew-Kutuzów*.
Radca Tayny *Olenin*.
Marszałek Gubernialny *Nelidow*.
Jenerał-Major *Truzson* 1.
Jenerał-Adjutant *Neydhart*.
Jenerał-Major *Bałabin*.
Architekt *Stasow*.
Głowa miasta Nikołay *Kusow*.

USTAWA.
Powinności Rekruckiey i służby woyskowey dla Żydów. (*Ciąg 3ci*)

XII. *O Żydach zbiegach.*

§ 80. Jeżeli Żyd ucieczе, jeszcze przez Zwierzchność woyskową nieprzyjęty pod jey *własny* dozor; wtedy się uważa za *zbiega gminy*, i kiedy będzie poymany po naborze; tedy idzie już *bezliczebnie* dla niey.

§ 81. Przy rozporządzeniach względem odkrycia takowego zbiega, gmina, nie czekając na jego poymanie, obowiązana jest w przeciągu trzech dni stawić drugiego.

§ 82. Za rekruta, zbiegłego zpod nadzoru Zwierzchności woyskowey, gmina nie odpowiada.

§ 83. O Żydzie, zbiegłym zpod nadzoru woyskowego, oprócz zwyczaynych środkow na takie zdarzenie, ogłasza się *przez gazety*, z opisaniem przymiotow i wszystkich okoliczności, służących ku jego odkryciu, a wszelka Zwierzchność obowiązana jest przez takie ogłoszenie do należytych rozrządzeń względem wyszukania.

§ 84. Żydzi, którzy dali sposobność do ucieczki, albo którzy ukrywali zbiega, choćby przez czas jak naykrótszy, jakiegobykolwiek byli stanu, oddają się do służby woyskowey bez policzenia od gminy, a w przypadku niezdatności zsyłają się na Syberyą na zaludnienie, albo do ciężkich robót, uważając podług winy.

§ 85. Oprócz osobistego uzyskania z Żydów, przewinionych podług § poprzedzającego, z gminy żydowskiey, w którey się ukrywał zbieg woyskowy, uzyskuje się po tysiąc rubli za każdego.

§ 86. Jeżeli śledztwo pokaże winę drugich, a nie Żydów, w tém nadużyciu; tedy się ci oddają sądowi i podpadają uzyskaniu podług prawa względem ukrywających zbiegów woyskowych.

Uwaga. Śledztwo o tych, którzy pomagali do ucieczki, lub do ukrycia woyskowego Żyda, robi się, jak wyżey wspomniano, o podmawianiu do opuszczenia w służbie woyskowey. (§ 79).

§ 87. Każdy, ktoby poymał Żyda zbiega woyskowego, który się ukrywał u Żydów i ktoryby przekonał tych, co go ukrywali, otrzymuje 100 rubli z podskarbstwa.

XIII. *O prerogatywach, darowanych Żydom, w woysku służącym.*

§ 88. Jeżeli Żyd, służący w woysku, przy nieustanney regularności i dobrem sprawowaniu się, odznaczy siebie walecznością przeciw nieprzyjacielowi, tedy Zwierzchność woyskowa doprowadza to do Naywyższey wiadomości.

§ 89. Ci, którzy w rangach niższych termin ustanowiony wysłużyli, po otrzymaniu odstawki na osnowie powszechney i dobrego attestatu o służbie i sprawowaniu się, mogą, podług ich życzenia i sposobności, bydź naznaczeni do służby cywilney.

§ 90. Rzeczywista służba Żydów małoletnich, w stosunku do prawa na uwolnienie od niey, liczy się od roku 18go ich wieku.

Uwaga. Żydzi, którzy nie otrzymali przez pośrednictwo służby woyskowey prawa do cywilney, nie przyymują się do niey i nie uznają się w niey w żadném zdarzeniu, dopóki będą zostawali w swey wierze.

XIV. *O obrzędach wiary pomiędzy Żydami, służącymi w woysku.*

§ 91. Żydzi w woysku służący, w każdym czasie, wolnym od służby, mogą spełniać wszelkie obrzędy swey wiary, pozwolone ogólnemi prawami Państwa o religiach tolerowanych, a Zwierzchność przestrzega surowie, ażeby nikt nie robił im żadney przeszkody i pośmiewiska.

§ 92. Jeżeli się oni znaydują w takiém mieyscu, gdzie jest Synagoga i Rabbin; tedy za pozwoleniem Zwierzchności Woyskowey mogą chodzić do pierwszey i dla rzeczy religiynych wzywać ostatniego.

§ 93. Tam, gdzie nié masz Synagogi, ani Rabbina, Zwierzchność może pozwolić im zbierać się na modlitwę w pewném mieyscu, osobliwie w takie święta, kiedy oni, podług swojego zakonu, powinni modlić się w *Zgromadzeniu*, pod dozorem jednego z godnych ufności, przez nich wybranego towarzysza.

§ 94. Jeżeli w jakiém mieyscu Żydzi woyskowi składać będą nie mniey jak 300 ludzi; tedy na przedstawienie Zwierzchności Woyskowey o ich regularności w służbie i o dobrém sprawowaniu się, dla nich może bydź naznaczony Rabbin z pensyą ze Skarbu.

§ 95. Ci Rabbini zostają w bezpośredniém zależeniu od teyże Zwierzchności Woyskowey, pod którą zostają Żydzi, poruczeni Duchownemu ich Zarządowi.

Autentyk podpisali: *Zarządzający Ministeryum spraw wewnętrznych B. Łańsk y.*

Naczelnik Głównego Sztabu Jego Cesarskiey Mości *Hrabia J. Dybicz.*

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Turcya.

Stambuł dnia 10 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Dnia 2 b. m. rano, Hrabia *Löwenhielm*, Rezydent Szwedzki, przejeżdżając konno przez wzgórza blisko przedmieścia *Pera*, wystrzelił przez zabawę z pistoletu do ptaka. Bostandżi musztrujący się niedaleko ztamtąd, przybiegli natychmiast, otoczyli go, ściągnęli z konia, i słowami i czynem, jak słychać, znieważali, nie zważając na jego straż, która wołała, iż to jest Minister Szwedzki. Zaprowadzili go do Bostandżi Baszy. Officer ten, sądząc, że ta sprawa może wziąć złe skutki, uwiadomił o tém Sułtana, który posłał rozkaz do Reis-Effendego, ażeby natychmiast wytłumaczył omyłkę, jaka się przytrafiła. Przez cały ten czas Hrabia *Lövenhielm* zostawał u Bostandżi Baszy, który go grzecznościami i pochlebstwami obsypywał. W kilka godzin, tłumacz Porty przybył oświadczyć mu żal Rządu Cesarskiego i przepraszał za błąd, którego był ofiarą, i za złe traktowanie, na jakie był wystawiony. Minister Szwedzki udał się nazajutrz z naczelnikiem Bostandżich dla rozpoznania tych, do których miał urazę; znalazłszy takowych, prosił, aby ich nie karano. Dwóch tylko officerów, którzy nie wstrzymali żołnierzy swoich, miało bydź aresztowanych. Hrabia *Lövenhielm* nie przyjął bynaymniey ofiar, jakie mu były uczynione przez Posłów Francuzkiego i Angielskiego, tudzież przez Konsulów Austryackiego i Pruskiego, celem wyjednania satysfakcyi; odpowiedział: iż był zadowolony.

— *Dnia 22* —

Czas niepewności zbliża się do końca swego. Dnia 16 b. m. podano Reis Effendemu traktat zawarty w *Londynie* względem Grecyi. Termin do odpowiedzi skrócony jest do dni 15.

Od granic tureckich 24 sierpnia.

(*z teyże gazety.*)

Wielki Sułtan użył pewnego officera Piemontskiego do uczenia obrotów jazdy. Powierzył mu 400 żołnierzy konnych, którzy mają składać gwardyą konną Wielkiego Sułtana. Officer ten otrzymał już gratyfikacyą i bardzo piękny szal kaszemirowy.

Wychodząca w *Idryi* gazeta pod napisem *Pszczoła Grecka* umieściła dnia 21 czerwca akt oskarżenia pułkownika *Fabviera*, podany kommissyi rządzącey przez dowódców, którzy wspólnie z tym pułkownikiem byli zamknięci w twierdzy Ateńskiey. Podpisali go: *Kriziotes*, *Eumorphopulo*, *Kazzikojanni*, *Mamuros*, *Phokas*, *Vlachopopulo* i *Zaikarazzi*; osnowa jego następująca: „Wiadomą jest rządowi odpowiedź, którą daliśmy na pierwszą propozycyą, względem poddania twierdzy, i niezmienne nasze postanowienie bronienia jey póty, póki nam zostanie ostatnie ziarno jęczmienia, jakeśmy powiedzieli Panu *Tryantaphylos*, lubo zataić nie mogliśmy, iż niekiedy bywały powstania żołnierzy, które w takich okoli-

cznościach przy braku organizacyi są zupełnie naturalne. Tak trwało do dnia 18 maja, kiedy z Areopagu uyrzeliśmy wołającego do nas Europeyczyka (dowódcę pewnego okrętu Austryackiego), iż chce się z nami układać. Dowiedzieliśmy się, iż przybył dla ofiarowania nam swego pośrednictwa, widział bowiem białą chorągiew na cytadeli. Odpowiedź żołnierzy naszych zgadzała się z wspólną naszą rezolucyą, iż żadney chorągwi nie zatknęliśmy i nie potrzebowaliśmy pośrednictwa. Wtedy półkownik *Fabvier* tupnął nogą w pośród żołnierzy, krzyczał, znieważał nas i innych dowódców, i pogróżkami tego dokazał, iż za pośrednictwem owego officera Austryackiego i Pana de *Rigni* nastąpiła kapitulacya, i twierdzę poddano. Prosimy więc oddać nas wspólnie z półkownikiem *Fabvier* pod indagacyą, aby naród i cały świat wiedział, kto był powodem do poddania twierdzy, którey przez rok cały broniono i dla którey tyle krwi wylano." Półkownik *Fabvier* ze swojey strony w 15 dni poźniey przesłał następujące pismo do Kommissyi Rządzącey: „Gdy do uszu moich doszła wieść, iż dowódcy twierdzy Ateńskiey podali na mnie oskarżenie, mam przeto zaszczyt upraszać na piśmie o sprawiedliwość przeciw tak nikczemnym potwarzom. Odpowiedziano mi, iż nic takiego nie odebrano, a gadaniną pogardzać powinienem. Dla samych WPanów zaniosłem tę słuszną prośbę; co się tycze osoby moiey, wszystkie podpisy nie zdołają skłonić ani jednego Francuza do odmiany zdania swego o mnie; lecz jeśli nadal mam walczyć za sprawę Grecką, powinienem posiadać ufność narodu, abym mógł synow jego prowadzić do boju. Teraz rzecz ta samych WPanow obchodzi; zobaczymy czyli w obliczu całego świata pozyskacie sławę z wynagrodzenia temu, który od 3 lat wycieńcza się ponosząc dla was ofiary. Mam zaszczyt i. t. d."

List Pana *Eynard*, pisany z *Paryża* do towarzystw przyjaciół Greków w Szwaycaryi i Niemczech, wyraża: „Nowa nadzieja ożywia Greków odtąd, jak się dowiedzieli o podpisaniu traktatu względem pośrednictwa. Lud nie poymuje się z radości. Przeciwnie Turcy w Albanii są bardzo smutni. Statek parowy, który d. 3 sierpnia wypłynął z *Zante*, przywiózł urzędową wiadomość, iż Lord *Cochrane* zdobył piękną korwetę 24rodziałową i galiotę. Otrzymałem doniesienie, iż nieszczęsne rozruchy w *Napoli di Romania* ukończone zostały, i hersztowie buntu surowo ukarani będą. *Ibrahim* Basza wrócił do *Modon*. W tey chwili odbieram szczegółowe wiadomości, iż spokoyność w *Napoli di Romania* zupełnie przywrócono, gdy Jenerał *Church* tego dokazał, iż pułkownik *Heidegger* objął dowództwo warowni *Palamides*. Tak więc zbliża się chwila, w którey Grecya odzyska swobody."

List prywatny z *Korfu* pod dniem 10 sierpnia donosi: „Grecy cofnęli się do jeziora *Oseros* o jednę milę z tamtey strony *Missolungi*, gdzie wszystkie płody ziemne przyzwoicie zachowali. Mieysce to jest przez samę naturę ogromnemi skałami obwarowane i jeden tylko bardzo wązki ma przysięp, którego mała liczba ludzi bronić może. Jenerał *Rangos* dowodzi siłą zbroyną; syn walecznego *Karaiskakiego*, lat 18 mający, znayduje się przy nim w towarzystwie Protopalikarów (Adjutantów) oyca swojego. Stary *Zongas* osadził góry *Cerpenissi*, dokąd wszystkie Greckie familie schroniły się. Inni dowódcy z Etolii i Akarnanii zostają w dawnieyszych swoich stanowiskach. Od czasu śmierci *Mustafy-Beja* (rodem z Eubei) posiadają Grecy spokoynie wszystkie pobrzeża wschodnie od *Negrepontu* aż do *Mauro-vanni*. Te okolice Grecyi takiey używają spokoyności, że nawet już w tey chwili część żądaney przez Senat kontrybucyi wypłaciły. Jeden oddział eskadry greckiey zasłania brzegi Eubei, które postanowieniem rządu greckiego, jako będące w stanie oblężenia, są ogłoszone. Okręty do tego przeznaczone przewiozły kapitana *Liolios*, syna dowodzącego 600 Olympiotami, ze *Skiatos* i *Skopelos* do *Eubei*. Wojownik ten nadzwyczay waleczny, przypuścił szturm do wioski *Xerochori* przy *Areos*; teraz zaś chce zająć stanowisko na górze *Delphi*: Wielki Admirał, Lord *Cochrane*, znayduje się jeszcze na morzu naszém z 7 tylko okrętami, do których są policzone i te nawet dwa okręty, które zamykają odnogę Koryncką. Z tém wszystkiém jednakże tyle flottę turecką zatrważa, iż ta nie śmie wcale zbliżyć się do niego."

Piszą ze *Smyrny* pod d. 3 sierpnia co następuje: „Sprawa Greków zawsze w jednémże zostaje położeniu: utrzymują przecie, iż wielkie Mocarstwa postanowiły niezmiennie, ażeby strony woynę z sobą prowadzące, do nieodzownego pojednania się zniewolić. Nikt tu nie pała chęcią dobra ogólnego; każdy myśli tylko o sobie. Admirałowie Francuzki i Angielski znaydują się tu z wielą swojemi okrętami. Austryacki ma przybydź. Niderlandczycy i Amerykanie utrzymują tu ciągle stanowiska swoje. Jedni drugich wzajemnie eskortują. Niderlandczycy odprowadzają ztąd okręty swoje aż do *Malty*, a ztamtąd powracają z innemi, jeżeli jakie są w pogotowiu; co wielką korzyść przynosi handlowi. Jeden bryg grecki wojenny, postawiony przy *Alexandryi*, celem czatowania na korwetę nową, czyli uzbrojoną, która z *Livorny* płynąć miała dla Baszy, uderzył przez omyłkę na Królewsko-Francuzką korwetę, lecz ta zwróciwszy się ku niemu, wkrótce go zatopiła; z osady bryga 37 ludzi tylko uratowało się."

— *Dnia 25* —

Z *Alexandryi* donoszą, iż Konsul Angielski, a może i Francuzki, radzili Baszy Egipskiemu, aby się wstrzymał z wysłaniem nowey wyprawy do Morei. Poźniey atoli miała flotta wypłynąć; lecz Basza dowiedziawszy się o traktacie Mocarstw względem Grecyi, obawiał się, aby okrętów nie stracił. Od tey wyprawy zależy ostatni wypadek tegoroczney kampanii, a naturalnym interessem Porty jest przyspieszyć działanie flotty Egipskiey, tak, iżby zaczęła bydź czynną przed wykonaniem uchwalonego pośrednictwa. Jeśli nie przybędzie, trudno będzie *Ibrahimowi* utrzymać się w Morei przez zimę, a przynaymniey zostanie przymuszonym cofnąć się ku brzegom, i tym sposobem zawieszenie broni samo przez się nastąpi. Tak więc rozwiązanie sprawy Greckiey jest bliskie końca.

HISZPANIA.

Madryt dnia 25 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Do *Girony* przybyło 500 piechoty i 150 jazdy, dla działania przeciw powstańcom. W *Barcellonie* ogłoszono postanowienie Królewskie, aby powstańców, schwytanych z orężem w ręku, natychmiast rozstrzelano. Granica Hiszpańska od strony Katalonii przybrała zupełnie taką postać, jak w roku 1822, i dla tego w części kraju Francuzkiego zwaney *Cerdagna*, pełno jest zbiegłych Hiszpanów.

— *Dnia 26* —

Margrabia *Campo-Sagrado*, Wielkorządca Katalonii, wydał odezwę do mieszkańców tey prowincyi oświadczając, iż dotychczasowe łagodne środki i ułaskawienia nie tylko nie przytłumiły powstania, ale je owszem wzmogły. Powstańcy tak są zuchwali, iż nakładają kontrybucye, zabierają broń i konie, dają odpór woysku Królewskiemu, i pod maską wiary, którą jako zagrożoną wystawiają, pobudzają do nieposłuszeństwa rządowi. Mówią, iż rząd sprzyja konstytucyonistom, i że Król jest ściśniony w swoich prerogatywach. Odtąd surowość weźmie mieysce łagodności. Żadne miasto nie powinno wpuszczać powstańców, ruchome kolumny woyska ciągnąć będą po całey prowincyi i wytępiać bandy, które się dobrowolnie nie poddadzą. Bez nadziei ułaskawienia prawo będzie przywiedzione do skutku; albowiem tak szkodliwe stronnictwo przynosi naywiększą szkodę prowincyi i narodowi. Z wyraźnego rozkazu Królewskiego wydrukowano postanowienia, wydane dnia 17 i 21 sierpnia 1825 z powodu spisku *Bessieresa*; zagrażają one niezwłóczną karą śmierci wszystkim powstańcom, schwytanym z bronią w ręku.

)5(

Oddział woyska Królewskiego, wynoszący blisko 400 ludzi, wyszedł z miasta *Berga* do pobliskiego warownego klasztoru, zkąd łatwiey może odpierać napady powstańców. Dowódca powstańców *Del Estanys* przeszkadza dostarczaniu żywności dla woyska. Ma mieć 2000 ludzi, którzy rozkazy jego ściśle uskuteczniają. Dnia 22 b. m. 5 uzbrojonych powstańców zabrało broń 40 ochotnikom Królewskim z *Carbanils* niedaleko *Figueras*.

PORTUGALIA.

Lisbona dnia 19 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Minister skarbu podał onegday prośbę o uwolnienie od urzędu, lecz jey dotąd nieprzyjęto. Panowie *Gujon* i *Maltos* wymówili się od przyjęcia urzędu Ministra sprawiedliwości. Jeśli Minister skarbu nie odstąpi swojego żądania, w tym razie dwóch tylko dawnieyszych Ministrów mieć będziemy, Panów *Santarem* i *da Ponte*. Wreszcie i ci będą tymczasowi; spodziewany bowiem z *Londynu* Margrabia *Palmella*, przyjął wydział spraw zagranicznych, lecz pod warunkiem, aby mógł sam sobie wybrać kollegów. Hrabia *Villaflor* został mianowany Gubernatorem w *Oporto* na mieyscu Jenerała *Stubbs*. Jenerał *Corrèa de Molho* jest dowódcą w tuteyszey stolicy. Słychać, iż Półkownicy półków 7go i 19go piechoty mają bydź oddaleni z powodu, iż Królewnie Rejentce wystawili zasługi Jenerała *Saldanha*, i wynurzyli smutek z oddalenia jego.

ANGLIA.

Londyn dnia 6 września.

(z Gazety Warszawskiey).

Onegday były pokoje u Króla Jmci w *Windsor*; znaydowali się na nich wszyscy Ministrowie, oprócz Xiążęcia *Portland* i Margrabiego *Landsdown*. Pan *Huskisson*, przedstawiony przez pierwszego Lorda skarbowego, Vice Hrabiego *Goderich*, otrzymał z rąk Monarchy pieczęć wydziału osad, a Pan *Herries* również przez Vice Hrabiego *Goderich* przedstawiony, otrzymał pieczęć Kanclerza skarbowego. Oba wykonali potém zwykłą przysięgę. Pan *Grant*, mianowany Ministrem handlu i Podskarbim potęgi morskiey, był przypuszczony do pocałowania ręki Królewskiey. Na odprawioney potém Radzie tayney, Vice Hrabia *Dudley* zastąpił nieobecnego Prezesa jey Xiążęcia *Portland*. Wracając Monarcha z *Windsor Castle* do pałacu swego odwiedził Królową Wirtembergską w *Fragmore*.

Na wczorayszém posiedzeniu Lordów Kommissarzy skarbowych przewodniczył Vice-Hrabia *Goderich*, jako pierwszy Lord skarbowy; Pan *Herries* zajął krzesło jako Kanclerz skarbowy, a Pan *Lewis* został mianowany Podsekretarzem skarbowym na mieysce Pana *Herries*. Niewiadomo jeszcze, kto będzie następcą Pana *Grant* na urząd Vice-Prezesa wydziału handlowego.

Tuteysza Gazeta *Goniec* powtarza, iż od czasu śmierci Pana *Canninga* nie pomyślano o odmianie zasad rządowych, co nietylko jest stałą wolą Króla Jmci, ale oraz mocném życzeniem wszystkich jego doradców, a chociaż Opatrzność przecinając wątek życia Pana *Canninga*, nie dozwoliła mu ukończyć wielu zaczętych rzeczy, wskazała jednak drogę do ich końca, tak dokładnie, iż wszelka niepewność i wątpliwość w tey mierze jest uprzątnioną.

Xiążę *Wellington* przyjął d. 5 b. m. officerów woyska pierwszy raz po objęciu na powrot naczelnego nad niém dowództwa.

Obiad dany niedawno przez municypalność w *Windsor* dla Xięcia *Klarencyi*, był bardzo świetny. Znana ludzkość tego następcy tronu (pisze gazeta *Times*) okazuje się wszędzie. Za spełniony pierwszy toast za zdrowie Króla Jmci, podziękował Xiążę rozrzewniającemi słowy.

Pan *Elliot*, sekretarz poselstwa angielskiego w *Stambule*, przybył d. 7 lipca do *Smyrny*, zkąd myśli udać się do *Cypru*, dla powściągnienia gwałtownych czynów tamecznego Baszy, który nałożył podatki na poddanych wysp Jońskich. Konsul angielski podał przełożenie względem tego nadużycia, co gdy nie wzięło skutku, kazał zdjąć banderę narodu swego.

FRANCYA.

Paryż dnia 5 września.

(z Gazety Warszawskiey).

Donoszą z *Dieppe*, iż *Madame*, Xiężna *Berry*, codzień w czasie pogody odbywa małą żeglugę po morzu, przy czem okazuje większą śmiałość, niż nawet maytkowie, którzy znaydują się na okręcie. W ostatniey żegludze mogła była doznać wielkiego nieszczęścia; podczas bowiem opadania morza, okręt dostał się na mieliznę a mocny wiatr północny pędził bałwany. P. Garreray wyborny malarz, będący w orszaku Xiężny, w oczach jey zrobił zaraz skic tego widoku, na pamiątkę niebezpieczeństwa, w którém się Xiężna znaydowała. Zdumiewać się potrzeba nad zimną krwią artysty, który rysował scenę własney swojey zguby, Panowie *Cherubini* i *Rossini* byli także na tym okręcie.

Podczas wyścigów konnych d. 3 b. m. na polu Marsowém, koń Xiążęcia *Guiche* zwany *Medea* wygrał pierwszą nagrodę 6000 franków. W 5 minutach i tyluż sekundach ubiegł 4 kilometry (przeszło 12,000 stóp). Wyścigi te odbyły się w obecności *Delfina* i małżonki jego, oraz dzieci *Madame*, Xiężney *Berry*.

— *Dnia 7* —

List prywatny wyraża: „Gdy Król Jmć dla pewney poprawy u pojazdu przy *Cerisy*, wysiadł, i przechadzał się, uyrzał się nagle otoczonym przez blisko 200 włościan, którzy ze wszystkich sił wydawali okrzyk: *Niech żyje Król!* Monarcha uderzył jednego z nich po ramieniu i zapytał się: *Zkąd jesteś?* Odpowiedział włościanin: *Wszyscy jestemy z Durville*; poczém Król rzekł: *Ponieważ wszyscy jesteście ztamtąd, i poczciwi ludzie*; *zawołam więc: Niech żyje Durville!* Wszyscy włościanie podobnież wykrzyknęli: *Niech żyje Durville!* Ucieszony Monarcha tą otwartością i prostotą, kazał rozdać pieniądze tym ludziom, aby pili za jego zdrowie.“

W skutek badań przedsięwziętych w obrębie Państwa, ilość wynagrodzeń udzielić się mających emigrantom wynosi około 935,000,000 fr. kapitału czyli 28,500,000 procentu. Prawo przeznaczyło na to 30,000,000 procentu, pozostanie tedy 1,950,000 procentu, jako fundusz do późnieyszego udzielenia wynagrodzenia. Gdy dotychczas 17,631,098 franków procentu są wpisane, pozostaje więc jeszcze do wpisu 10,398,902. Z 24 968 próśb 16,373 są odrobione; pozostaje 8,595, między temi: jest 1,200 takich, względem których sądy powinny wyrokować; 300 takich, które, dla pomyłek lub późniey wykazanych długów, nowego wymagają badania; tak, iż Kommissya Likwidacyyna ma 7,075 spraw do odrobienia; większa tychże liczba znacznie już postąpiła, i wkrótce spodziewać się należy ukończenia tey czynności.

— Król Jmć wczasie przejazdu swego przez *St. Quentin*, raczył sam położyć pierwszy kamień na przerobienie nonowo wielkiego ołtarza, do którego ś. Ludwik położył kamień w roku 1237. Wyjeżdżając z tego miasta dał merowi na ubogich 4,000 fr.

Pozwolono drukować. *Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.*
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 16 Września v. s. 1827 roku.

1 ИМПЕРАТОРСКАГО Воспитательнаго Дома, отъ Санктпетербургскаго Опекунскаго Совѣта симъ объявляется: что въ ономъ продается съ аукціоннаго публичнаго торга заложенное и просроченное недвижимое имѣніе Помѣщика Викентія Клеофасова сына Лоссовскаго, состоящее Витебской Губерніи Невельскаго Повѣта въ селѣ Бачменовѣ дворовыхъ 10, деревняхъ: Бачменовѣ 5, Гринковѣ за исключеніемъ 26-3, Иванцовѣ за исключеніемъ 14-1, Крюковѣ 21 и Недведкахъ 4, кои переведены въ Крюково, и того 44 мужеска пола души писанныхъ по ревизіи 1816 года, съ рожденными послѣ ревизіи, со всею принадлежащею къ нимъ землею и всякимъ на оной строеніемъ; для чего назначены сроки торгамъ сего года въ декабрѣ мцѣ первой 1, второй 8 и третій 13 числъ. Желающіе купить имѣніе сіе, могутъ являтся въ Опекунскій Совѣтъ показанныхъ числъ въ присудственное время, и видить въ ономъ продаваемому имѣнію опись, условіе и форму купчей крѣпости. Экспедиторъ Осмоловски.

1 Od Rady Opiekuńczey St. Petersburskiey Cesarskiego Domu wychowania ninieyszém ogłasza się: iż w niey przedaje się przez aukcyą z publicznego targu oddany na ewikcyą i przeterminowany nieruchomy majątek Obywatela Wincentego Kleofasa syna Łossowskiego, położony w Witebskiey gubernii Newelskim powiecie, we wsi Baczmenowie dwornych 10, wsiach: Baczmenowie 5, Hrynkowie po wyłączeniu 26ciu, 3, Iwancowie po wyłączeniu 14stu, 1, Kriukowie 21 i Niedwiedkach 4, którzy przeprowadzeni do Kriukowa, w ogóle 44 dusz płci męzkiey, zapisanych do rewizyi 1816 roku, z urodzonemi po rewizyi, ze wszelką należącą do nich ziemią i wszelkiem na niey zabudowaniem; do czego naznaczają się terminy do targow roku teraźnieyszego w miesiącu grudniu 1szy 1, 2gi 8, a 3ci 13; życzący kupić takowy majątek zechcą przybydź do Rady Opiekuńczey w oznaczonych dniach w czasie posiedzeń, i widzieć w niey przedającego się majątku inwentarz, warunki i formę przedażnego prawa.

Expedytor Osmołowski.

1 Dom murowany dwupiętrowy w mieście Powiatowém Kownie, obok Kościoła XX. Franciszkanów, rogiem wychodzący na Ratusz, mający oprócz pokoiów, szynku, stayni i wozowni, obszerne szpichrze, jest do zadzierżawienia lub wybycia na wieczność. Ktoby zatem życzył nabyć go lub też zaarędować, może się zgłosić do niżey podpisaney właścicielki tego Domu, mieszkającey w Wilnie na ulicy Rudnickiey w domu W. Towiańskiego, lub do uproszonego do układu w tey rzeczy Dozorcy Szkoły Kowieńskiey W. Dobrowolskiego.

Teressa Jurgiewiczowa.

2 Sąd Ziemski Trocki ogłasza że dekret w sprawie Prezesa Bakowskiego z wierzycielami oczywiście ogłoszony w roku teraźń. miesiąca września 25 dnia w mieście Trokach niezawodnie będzie.

Józef Kuczewski Prezes Ziem. Trocki i Kawaler.
Władysław Syruć Sędzia Ziem. Trocki.
Leonard Żyliński Sędzia Ziem. Troc.
Reient Jeronim Staniewicz.

3 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż za liczącą się na byłym tenutorze Dziśnieńskiego trunkowego odkupu, tamecznym kupcu żydzie Mendelu Lipkowie Kienigsberdze, odkupną niedoimkę w ilości 29,542 rub. 30 kop. assygn. oprócz procentow, przedawać się będzie w tym Rządzie własny tego Kienigsberga główny murowany dom, położony w Mieście Dziśnie, w byłym podradzie w Dynebųrskim Komitecie Budowniczym, przyymujący się w ewikcyi w 94,978 rub. 66 kop. assygn.; o zrobienie którego inwentarza i ocenki, z pokazaniem rozkładu między sobą, budowy i attynencyy, oceniając nie tylko niepalne, lecz i wszelkie inne materyały, jak w samym domie, tak i w należących do niego attynencyach, przedpisano Dziśnieńskiemu Horodniczemu; jakowy inwentarz okazany będzie przy targach kupującym; zatém życzący kupić takowy dom, zechcą przybyć do tego Rządu dla targow na terminy, licząc od pierwszego wydrukowania tego ogłoszenia w S. Petersburskich albo Moskiewskich gazetach, pierwszy za miesiąc, drugi za dwa, a trzeci we trzy miesiące w pierwszy sessyyny dzień. Dnia 31 sierpnia 1827 roku.

Sowietnik Czerniajew.
Sekretarz Jan Zahorowski.
W Obowiązku Naczelnika Stołu Ignacy Łaski.

3 Roku 1827 mca augusta 17 d. Sąd Taxatorskc Exdywizorski dekretem Remissyynym Sądu spraw Cywilnych Białostockiego i Sokolskiego powiatow w dniu 24 czerwca teraźnieyszego 1827 roku zaferowanym, dla uspokojenia wszystkich wierzycieli i protensorow z majątku ziemnego Łaygobole w obwodzie Białostockim powiecie Sokolskim położenie mającego, przeznaczony; po ustanowieniu swey juryzdykcyi i załatwieniu wszelkich przedstanowczych sporow, stosując się do Remissy i rezolucyi swojey na dniu dzisieyszym ogłoszoney, wszystkich wierzycieli do majątku W. Józefy z Majewskich Strachowiczowey i Alexandra Chaleckiego, z jakiegobądźkolwiek źródła swe pretensye stosować mogących, iżby zasknteczniwszy w przeznaczonym dniu 3 8bra roku teraźnieyszego 1827 nakazaną wyrokiem Sądu niniejszego komportacyą na regestrze papierow i dowodow w mieście Sokołce przed Regentem Sądu tego Szemiotthem (a przed oczewistym wyrokiem w Sądzie tym oprzysiądz się powinną:) w terminie do powtórnego i ostatecznego zjazdu 12 aprila przyszłego 1828 roku zamierzonym, sami lub przez umocowanych, dla ulegitymowania swoich należności, w tym Sądzie Exdywizorskim stawili się; przez teraźnieysze wzywa, i że w razie niestawienia się pretensye ich wieczney ammissyi ulegną, zastrzega.

Stanisław Karwowski Prezydujący Exdyw.
Józef Rakowski Exdywizor.
Wincenty Gozlewski Exdywizor.
Regent Exdywizorski Szemioth.

Podaje się do publiczney wiadomości, iż są do przedania dwa folwarki o mil sześć i pół od Wilna położone, ograniczone w jednym obrębie bez żadnych szachownic, z których jeden zawiera w sobie obszerności włok 60, ma dymow włościańskich 30, las budowlowy, pozycyą i ziemię naylepszą, obfituje w łąki, ma rzeczkę, staw zarybiony, i wszelkie ekonomiczne wygody; drugi zaś równey dobroci, co do ziemi łąk i lasow; zawiera obszerności, włok 75 i chat 50, takoż bez żadnych szachownic, chaty porządnie zabudowane, i włościanie we wszelką potrzebną uprząż opatrzeni; ewikcya za nabycie jest naypewnieysza. Jeśliby kto życzył nabyć którykolwiek z pomienionych folwarków, o cenie, jako też o wszystkich potrzebnych dalszych szczegółach znaydzie wiadomość dokładną u WJPana Stanisława Sidorowicza Adwokata Sądu Głównego Wileńskiego; gdzie inwentarze i mappy tych folwarkow do przeyrzenia są zostawione.

3 Gdy wszelkie przedsięwzięte środki przez Opiekę Szlachecką Powiatu Wileńskiego w celu wyexekwowania należności Skarbowey ze sched przez exdywizyą rozmaitym lokatorom wydzielonych, żadnego dotąd niewzięły skutku; uwiadomiony o tem JW. Rzeczywisty Radca Stanu Litewsko-Wileński Cywilny Gubernator i Kawaler Horn, przedpisaniem swojem na dniu 13 czerwca t. r. za N. 11,539 danem, polecił opiece takowe schedy po opisaniu onych przez członków opieki i Sądu niższego oraz powiatowego Strabczego, wyprzedać przez publiczną licytacyą, że więc wtym przedmiocie przez Opiekę zostało uczynione stosowne rozporządzenie i że zwierzchność do wyprzedaży tych sched przystąpi uwiadamiaią się lokatorowie dla tego, aby unikając tey nieprzyjemności starali się nieodmiennie przed dniem 15 następującego miesiąca października zaległość skarbową uspokoić. Schedy takowe są następne: z exdywizyi *Solecznickiey*, sądzone: Strzyżewskiemu, Buczyńskiemu, Borowskiemu, Gzewskim i Jeleńskim; *Rubieńskiey*: Marszałkowey Radziszewskiey z karczmą Papaska zwaną; *Zacharyskiey* Chorążynie Tukałłowey; *Bijuciskiey*: Broniszowi, Sokołowskiemu; Wołodkowey, Prezydentowi Siesickiemu, Sędziemu Kociełłowi, kupcom Eliaszewiczom, Downarowiczowi i Romanowiczowi; *Gozy i Szulnik*: Dworzaninowi, Kornellowi, Kajetanowi Lachowiczowi, Reyzerowi, Mickiewiczowi i Assesorowi Hurczynowi. *Białey Waki*: Kazimierzowi i Giedeonowi Jeleńskim, Dominikowi, Adolfowi, Rudolfowi, Alexandrowi, Konstantemu, braciom, Paulinie siostrze, Walterom. *Olkinian i Kamionki*: Joachimowi i Franciszkowi Łodziom; Maryannie Wysockiéy, Felicyanowi i Karolowi Zawadzkim, Sędziemu Zawadzkiemu, Teodorowi Wańkowiczowi, Wincentemu Biszewskiemu i Stanisławowi Derwinskiemu. 1827 roku miesiąca września 10 dnia (podpisano) Prezydujący, Marszałek Wileński i Kawaler Stanisław Jasieński.

Za Zgodność: Siemaszko Sekretarz Szlachecki Ptu Wil:

3 Sąd Podkomorsko Exdiwizorski za Remmissą Sądu Ziemskiego Powiatu Upitskiego dnia 20 apryla roku teraznieyszego 1827 zapadłą: Dobra Eyrymaycie, i Sałuny w Powiecie Upitskim leżące, dziedzictwa WW. Ludwika, Stanisława, Doroty i Napoleona Szlagierow braci rodzonych; dział między bracią i Taxę Exdywizyą przeznaczającą, zjazd pierwszy w dniu 19 augusta roku ninieyszego uskutecznioszy, powtórny zjad na rozsądzenie oczewiste dzień 10 miesiąca oktobra roku tegoż przeznaczył, na który to termiu, ażeby Kredytorowie i Pretensorowie z stosunkami swemi w tymże Sądzie jawili się pod utratą rzeczy zastrzega. Datt. w Eyrymayciach roku 1827 miesiąca augusta 19 dnia.

Podkomorzy Pttu Szawel. T. Herubowicz.

Prezydent Ziem. Upitt. i Exdywizor A. Jankiewicz.

Pisarz Ziemski Upitt. Maciey Paszkiewicz Exdywizor.

Regent Sądu Podkomorsko Exdywizorsk. Wincenty Bułharyn.

---

3 Roku 1827 sierpnia 18 dnia, niżey podpisany do akt Ziemskich Pttu Wileyskiego przynosi oświadczenie z powodów następnych: po ustałym życiu ś. p. Teresy z Chrzanowskich Oskierczyney, żałłcy z dalszym rodzeństwem; jako po bezpotomney siostrze stawszy się pozostałego funduszu sukcessorem, dla zaymowania się w odległym kwaterunku służbą woyskową, rodzonych braci Michała Podpułkownika i Józefa Majora woysk Rossyyskich Chrzanowskich, bez ich obecności i zezwolenia, nie mógł i nieśmiał dotąd otwierać i przepatrywać składów pozostałych z ważnieyszemi papierami. Jakowe zezwolenie przez skommunikowanie się otrzymawszy, przy rozpatrzeniu papierów, znayduje w onych znaczny niedostatek i między innemi mianowicie nie został wynaleziony Dokument na 2,500 rubli srebr. od WWch Jana Rudominy i Jozefa Dłużniewskiego zeszłey Oskierczynie wydany, ręką W. Dłużniewskiego pisany, pieczętarstwem upoważniony, i w późnieyszych układach między obżałłmi przez samojednego W. Jana Rudominę, do wypłacenia przyjęty, o jakową należność w roku jeszcze 1821, kiedy zeszła Oskierczyna przedsiębrała rozwinąć proceder, obżałłny Rudomina zaręczając ze swey strony akuratność i rozliczając się o zaległość kilkoletnich procentów, wstrzymał doczesnie procederowy zamiar; lecz odtąd skutkow opisowi i ureczeniom tak za życia zeszłey Oskierczyny jako i po jey zgonie, mimo dopomnienia się sukcessorów niedochował, albowiem kapitału i procentow w latach późnieyszych nieopłacił, a ponieważ zeszła Oskierczyna w różnych Sądownictwach szczegulnie Mińskiey i Wileńskiey Guberniy mając processa, papiery w rozmaitych stosunkach obranym powierzała plenipotentom i otém dokładnych niezostawiła Informacyi, żałłcy zaś przed laty siedmiu zaymując się interessami ś. p. Oskierczyney; jako o bytności i niedoiszczeniu przez dłużnika wzmienionego Dokumentu, jest nay dostateczniey wiadomym, tak przy wszelkich dowodach, uprzednich protestacyach, świadectwach i pieczętarskich zeznaniach, że mocą nastania niewynalezionych tranzaktow należności poszukiwać będzie, zapowiada. A między tém o powrót wszystkich tych uprasza, którzyby mieli wzmieniony Dokument lub inne papiery przez zeszłą Oskierczynę powierzone sobie za wydanemi plenipotencyami lub słownym zleceniem. Benedykt Chrzanowski b. Assesor Zawill.

Roku 1827 augusta 18 dnia przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemskiemi Pttu Wileyskiego stawając osobiście W. Benedykt Chrzanowski b. Assesor Sądu N. Zawiley. takowe oświadczenie ku zapisaniu podał, przyiąłem i zgodziłem z Protokułem potocznym świadczę. Wincenty Kiersnowski Ziem. Pttu Wileyskiego Regentt.

Wolno drukować d. 3 września 1827 r.
Cenzor, Norbert Jurgiewicz.

	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
Obserwacye meteorologiczne.	d. 14 godz. 2 wiecz.	28 cal. 1,4 lin.	+ 14,75 stopni	Połudn.-Wschod.	Pogoda
	d. 15 — — —	28 — 1,3 —	+ 15,0 — —	Wschod.-Połudn.	Pogoda
	d. 16 godz. 6 zrana.	28 — 0,6 —	+ 5,0 — —	Zachodni.	Pogoda